

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและปัญหา

อุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นธุรกิจอีกแขนงหนึ่ง ที่มีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นตามปริมาณประชากร และภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาในเมืองใหญ่มากขึ้น ความต้องการซึ่งที่อยู่อาศัย และสถานที่ประกอบกิจการจึงเพิ่มทวีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สิ่งหนึ่งที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ก็คือ ความต้องการใช้วัสดุก่อสร้างเพื่อนำมาผลิต หรือใช้เป็นโครงสร้างของตัวอาคาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นถนน สะพาน หรือเขื่อน เป็นต้น

เมื่อวัสดุก่อสร้างซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ในการดำเนินการดังกล่าว ได้ถูกนำมาใช้ในปริมาณที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ กอปรกับความเป็นไปได้ที่ทรัพยากรที่นำมาเข้ากระบวนการผลิตจะมีโอกาสที่จะหมดสิ้นไปได้ในอนาคตอันใกล้ จึงได้ส่งผลกระทบต่อราคาวัสดุก่อสร้างสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัญหาที่ยากแก่การแก้ไขสำหรับผู้ประกอบการด้านนี้ โดยเฉพาะผู้รับเหมาก่อสร้าง และยังจะส่งผลกระทบต่อไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ เจ้าของงาน วิศวกร สถาปนิก หรือประชาชนทั่วไป และสภาวะของเศรษฐกิจภายในประเทศได้อีกด้วย

ความเสียหายหรือความสูญเปล่าของวัสดุก่อสร้างส่วนหนึ่ง เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารด้านวัสดุก่อสร้างของบริษัทผู้รับเหมาเอง เช่น การวางแผนด้านการสั่งซื้อไม่ดีพอ การจัดเตรียมสถานที่เพื่อรองรับวัสดุอย่างไม่เหมาะสม การขาดความเอาใจใส่ในระบบควบคุมดูแล และปกป้องวัสดุที่เสียหายง่าย การทิ้งวัสดุเหลือใช้หรือเศษวัสดุอย่างไม่มีระเบียบ การสูญหายของวัสดุที่เก็บไว้ในสโตร์และบริเวณที่แจ้ง การตรวจรับหรือเบิกจ่ายวัสดุไม่รัดกุมเพียงพอ ความเสียหายของวัสดุที่เกิดจากการขนย้ายที่ผิดวิธีหรือขาดเครื่องมือที่ดีพอ หรือแม้กระทั่งการนำวัสดุไปใช้อย่างผิดประเภท หรือผิดตำแหน่ง และมีการสูญเปล่าเกิดขึ้นมากเกินไป เป็นต้น

จากแนวทางและตัวอย่างของปัญหาและความเสียหายข้างต้น จึงเป็นผลให้เกิดความมุ่งหมายของการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขึ้น เพื่อที่จะวิเคราะห์หากระบวนการในการจัดการวัสดุก่อสร้างให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง ให้ระบบที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมีข้อบกพร่องน้อยลง

อันจะเป็นผลดีแก่ทุก ๆ ฝ่ายที่นำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาระบบการจัดการวัสดุก่อสร้างในโครงการก่อสร้างอาคาร ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเปรียบเทียบกับระบบที่ใช้เป็นแบบเชิงอุดมคติ (IDEAL CONSTRUCTION MATERIALS MANAGEMENT SYSTEM) และเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

1.3 ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยนี้ จะเน้นศึกษากับโครงการก่อสร้างอาคาร ที่มีมูลค่าเฉพาะงานก่อสร้าง ตั้งแต่ 50,000,000 (ห้าสิบล้าน) บาทขึ้นไป ถึง 500,000,000 (ห้าร้อยล้าน) บาท ซึ่งกำลังก่อสร้างอยู่ในย่านใจกลางกรุงเทพมหานคร

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์หาคะบวนการ (PROCESS) หรือแบบจำลอง (MODEL) ของระบบการจัดการวัสดุก่อสร้างแบบอุดมคติ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการเปรียบเทียบและเสนอแนะ โดยมีการศึกษาในด้านองค์ประกอบของต้นทุนวัสดุก่อสร้างที่เกิดขึ้นด้วย
- 2) จัดทำแบบสอบถาม (QUESTIONNAIRES) โดยการอาศัยการวิเคราะห์เชิงสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้น (CAUSE & EFFECT ANALYSIS) เป็นแนวทางในการออกแบบข้างต้น
- 3) สัมภาษณ์และสัมภาษณ์ตามหน่วยงานก่อสร้างต่าง ๆ ที่กำลังก่อสร้างโครงการอาคารสูงที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

- 4) ศึกษารูปแบบของระบบการจัดการวัสดุของแต่ละโครงการ ความสอดคล้องของวิธีปฏิบัติในระบบการจัดการวัสดุในโครงการก่อสร้างจริง เปรียบเทียบกับระบบเชิงอุดมคติที่เสนอ โดยวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม อีกทั้งยังวิเคราะห์ถึงผลกระทบจากปัญหาที่โครงการต่าง ๆ ประสบอยู่ พร้อมกรณีตัวอย่างและแนวทางแก้ไข เพื่อสามารถปรับปรุงให้ระบบที่ใช้อยู่เดิมดียิ่งขึ้น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

โครงการก่อสร้างส่วนใหญ่ที่ได้รับการศึกษาวิจัย สามารถทราบถึงข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนที่ยังมีอยู่ และแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงให้ระบบของการจัดการวัสดุก่อสร้าง ของโครงการเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ยังผลให้เกิดความประหยัด และสามารถลดความสูญเสีย และสูญเปล่าของวัสดุที่จะมีขึ้น ในครั้งต่อไปได้

นอกจากนี้ ระบบการจัดการวัสดุก่อสร้างที่เสนอนี้ จะช่วยให้ผู้ที่ศึกษาทั่วไปได้เกิดความรู้ความเข้าใจในการรวบรวมความคิดเกี่ยวกับการพิจารณาวัสดุที่ใช้ในงานก่อสร้างอย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็ผลให้สามารถศึกษาถึงสาเหตุและผลกระทบที่ได้รับจากปัญหาในโครงการได้ชัดเจนมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถพิจารณาหาแนวทางแก้ไขอย่างถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้นได้

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย